

temperature mleka, koje dolazi od proizvođača na sabirnu stanicu, odn. od sabirne stanice u mlekaru jeste veoma efikasna metoda za uvođenje svakodnevne prakse hlađenja mleka počev od njegovog izlaska iz vimena, pa sve do dolaska u mlekaru. Razume se da će ovakva mera biti uspešna, samo ako ima odgovarajuću ekonomsku osnovu. Proizvođač treba da oseti da se njegov povećani trud i troškovi oko hlađenja mleka i održavanja čistoće sudova nagrađuje. To pak znači da mleko boljeg mikrobiološkog kvaliteta treba da ima i bolju cenu. Mi se nećemo sada zadržavati na metodama procene bakteriološkog kvaliteta sirovoga mleka, pošto to prelazi okvire zadatka ovoga članka. Samo želimo da podvučemo da je vreme da se pređe ne samo na plaćanje mleka po procentu masti, već takođe i po njegovom bakteriološkom kvalitetu. Jedino u tom slučaju proizvođač će biti stimulisan da se brine kako o čistoći sudova, tako i o hlađenju mleka odmah posle muže.

Zaključak

Proizvodnja kvalitetnoga mleka u mikrobiološkom pogledu zavisi od niza faktora. Zbog toga ona i predstavlja kompleksno područje. U ovome pogledu se osobito ističe hlađenje mleka neposredno posle muže. To je proces koji ne trpi nikakvo odlaganje, ako želimo izbeći ekonomskim gubicima, koji nastaju kvarenjem mleka. To je istovremeno i važan preduslov za dobijanje mleka dobrog mikrobiološkog kvaliteta. Odlaganjem hlađenja mleka posle muže nastaje pogoršanje njegova bakteriološkog kvaliteta, koje progresivno raste sa produžavanjem toga odlaganja. To je od posebne važnosti. Zbog toga je i uvođenje momentanoga hlađenja mleka posle muže u svakodnevnu praksu proizvodnje i manipulacije mleka, stvar ne samo proizvođača i sabirača, već u prvome redu mlekara.

Ing. Duro Dokmanović, Zagreb

Zavod za organizaciju poljopr. proizvodnje
Poljoprivr. šum. fakulteta

RAD CENTRALNOG MLJEKARSKOG ODBORA ZAGREBAČKE MLJEKARE

Na početku god. 1956. Zagrebačka mljekara paralelno s predajom otkupa mlijeka zadrugama pristupila je i formiranju mljekarskih odbora pri svojim pogonima na terenu. Na terenu je osnovano 30 mljekarskih odbora, odnosno svaki naš pogon ima svoj mljekarski odbor. U mljekarski odbor pogona (sabirališta) izabran je član Upravnog odbora, obično predsjednik ili upravitelj zadruge, poslovođa mljekarskog pogona i još 3—5 najaktivnijih zadrugara-proizvođača. Mljekarski odbori pogona na terenu izabrali su iz svoje sredine predstavnike za Centralni mljekarski odbor pri Zagrebačkoj mljekari u Zagrebu. Centralni mljekarski odbor broji 11 članova na čelu s predsjednikom Bregeš Slavkom, koji je i predsjednik Poljoprivredne zadruge Ivanić-grad.

25. travnja o. g. Odbor je održao svoju sjednicu, na kojoj je razmatrao poslovanje Zagrebačke mljekare u god. 1956. i odredio smjernice i politiku za rad u 1957. Od strane poduzeća sastanku Odbora prisustvovali su predsjednik

Upravnog odbora poduzeća, direktor poduzeća i komercijalni rukovodilac poduzeća.

Na sastanku Odbora o poslovanju mljekare u god. 1956. direktor poduzeća Salopek Tomislav rekao je između ostalog: »Neobično mi je drago, da je politika, koju smo zajednički odredili prije 1 i po godine dana, dala dobre rezultate. Mi smo se kroz prošlogodišnji rad u praksi uvjerali, da u proizvodnji i prometu mlijekom ne može biti uspjeha, ako se u tom potpuno ne oslonimo na poljoprivredne zadruge, koje su osnovna snaga za unapređenje cjelokupne proizvodnje u poljoprivredi, pa i proizvodnje mlijeka, i nosioci izmjene društvenih odnosa na selu«.

Zahvaljujući zajedničkoj suradnji sa 89 poljoprivrednih zadruga poduzeće povećalo je god. 1956. otkup za 70% (upoređujući sa god. 1955.). Otkupljeno je 20,268.000 lit mlijeka sa prosječnom masnoćom od 3,52%. Prosječna otkupna cijena 1 litre mlijeka god. 1956. iznosila je 24,12 Din. Proizvođačima je za mlijeko isplaćeno 488 mil. dinara.

Od otkupljene količine mlijeka proizvedeno je:

1. konzumnog mlijeka	11,125.000 lit
2. maslaca	292.000 kg
3. kazeina	161.000 »
4. tvrdih sireva	204.000 »
5. domaćeg mekanog sira	36.000 »
6. jogurta	328.000 lit
7. vrhnja	66.000 »

Sada ću iznijeti proizvodne troškove po litri, odnosno kilogramu mliječnih proizvoda, ostvarene prodajne cijene po litri odnosno kilogramu, pa ostvareni gubitak, odnosno dobitak po navedenim artiklima i to:

artikl:	proizv. trošak po lit — kg	ostvarena prod. cij. lit — kg	gubitak—dobitak po lit—kg
1. konzumno mlijeko	39,55	39,43	—0,12
2. maslac	592,66	558,91	—33,65
3. kazein	594,00	582,59	—11,41
4. tvrdi sirevi	401,94	438,01	+37,07
5. domaći meki sir	163,79	132,14	—31,65
6. jogurt	64,38	66,30	+ 1,92
7. vrhnje	184,23	250,17	+65,94

Iz navedenih podataka vidi se, da je poduzeće na konzumnom mlijeku, maslacu, kazeinu i domaćem siru poslovalo s gubitkom, a u proizvodnji sireva, jogurta i vrhnja s dobitkom. No i pored ostvarenog gubitka na spomenutim artiklima poduzeće je zahvaljujući velikom prometu snizilo proizvodne troškove otkrivajući nutarnje rezerve i štednjom, pa je nakon trogodišnjeg poslovanja s gubitkom završilo poslovnu godinu bez gubitka. Dobitak iznosi svega 225.990 din. Ako se navedeni dobitak promatra kroz prizmu unapređenja proizvodnje mlijeka uvjetovanu stabilnom i ekonomskom otkupnom cijenom mlijeka i kroz prošlogodišnju opskrbu Zagreba mlijekom i proizvodima, onda se može

zaključiti, da je politika, koju smo zajednički provodili, bila pravilna. Poduzeće je ušlo god. 1957. sa zalihama mliječnih proizvoda preko 10 vagona, a to se uvelike očitovalo tako, da nije bilo nestašice proizvoda, a ni osjetljivijeg kolebanja cijena.

Nakon prednjeg izvještaja u diskusiji sudjelovali su ovi članovi odbora: Lugar Janko, predstavnik Zadrudnog stočarskog poslovnog saveza NRH, ing. Francetić Nikola, predstavnik NOG, Bregeš Slavko, predsjednik Odbora i ostali članovi odbora. Svi diskutanti su istakli, da su poslovni odnosi između zadruga i mljekare bili dobri, nadalje da su se svi sporovi uspješno i na vrijeme rješavali, te da postojeću suradnju treba i dalje razvijati.

Pravilnik o kvaliteti životnih namirnica i o uslovima za njihovu proizvodnju i promet, koji je stupio na snagu 20. travnja 1957. (Službeni list FNRJ br. 12/57.) imperativno upozorava, da će za njegovo provođenje trebati znatno više no dosad angažirati mljekarske odbore u pogonima, Centralni odbor i sve organe kolektiva Zagrebačke mljekare.

Na prijedlog Zadrudnog stočarskog poslovnog saveza NRH od 1. svibnja 1957. prestaje se s praksom formiranja stočnog fonda iz otkupne cijene proizvođača. Stočni fond za unapređenje mljekarstva formirat će se ubuduće iz marže, koju zadruzi plaća poduzeće. Dogovoreno je, da marža zadruzi po 1 litri otkupljenog mlijeka iznosi 1.50 dinara.

Pored prakse u plaćanju mlijeka proizvođača po kvaliteti, Odbor je pozdravio prijedlog poduzeća, da i sabirači mlijeka (vozari) pored količine budu plaćeni i po kvaliteti mlijeka, konkretno: ako na pr. vozarina iznosi 2 Din, ona se razumijeva na bazi 3,6% masti i najmanje 1,029 spec. težine. Ako je masnoća mlijeka na pr. 3,7, povećava se vozarina na 2,10 dinara, odnosno ako kvalitet mlijeka opada, smanjuje se vozarina za svaki 0,1% masnoće za 0,10 dinara.

Pošto Odbor upoznava sa zadacima poduzeća u god. 1957. i s predvidljivim kretanjem tržišta, nakon diskusije donesen je zaključak, da se od 1. svibnja 1957. plaća proizvođaču 1 lit mlijeka Din 20 na bazi 3,6% masti na cijelom otkupnom području izuzev područja Vel. Gorice i Dugog Sela, gdje će otkupna cijena biti nešto veća zbog manjih dopremnih troškova i zbog tamošnje konkurencije.

Na kraju sastanka na prijedlog direktora poduzeća u Centralni odbor izabran je Tkalčec Valent, predsjednik OPZ Rovišće, jedan od najstarijih zadrudnih mljekara u našoj Republici.

Dosadnji tajnik Centralnog odbora ing. Dokmanović Đuro, koji odlazi na novu dužnost, zahvalio se svim poljoprivrednim zadrugama, poslovnim savezima i Zadrudnom stočarskom poslovnom savezu NRH na zajedničkoj i plodnoj suradnji. Na njegov prijedlog izabran je za novog tajnika ing. Fažo Mijo.

Na dane 26, 27, 28 i 29 travnja predstavnici Zagrebačke mljekare održali su sastanke u Stočarskim poslovnim savezima: Kutina, Zlatar-Bistrica, Križevci, Koprivnica sa zadrugama, koje otkupljuju mlijeko za poduzeće. Na tim sastancima zadruge su ukratko upoznate s poslovanjem mljekare u god. 1956., a nakon toga sklopljeni su novi ugovori o otkupu mlijeka. Dogovorena je otkupna cijena od 1. svibnja 1957. 20 Din na bazi 3,6% masnoće. Svakoj zadrugi kao prilog ugovoru dan je i izvod iz Pravilnika o kvalitetu životnih namirnica i o uvjetima za njihovu proizvodnju i promet. Zamoljeni su svi predstavnici zadruga, da za njegovo provođenje angažiraju što veći broj stočara i zadrudnih aktivista.